

Styre: Fakultetsstyret ved Det humanistiske fakultet

Dato: 02.05.2016

Styresak:

Arkivsaksnr: 2016/1179-ARVE

Møtedato: 03.05.2016

Ny oppnevning av vurderingskomité innenfor fagområdet historie

---

Dokument i saken:

1. Saksforelegg sak 13/16
2. Merknader fra søker Erik Opsahl
3. Nytt forslag til vurderingskomité fra Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap

Bakgrunn

I styresak 13/16 ble det oppnevnt vurderingskomiteer for 5 søkere til professoropprykk etter kompetanse (vedlegg 1). En av disse søkerne var Erik Opsahl fra NTNU med spesialisering innenfor middelalderhistorie. Følgende vurderingskomité ble oppnevnt:

- Professor emerita Anne-Hilde Nagel, Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap
- Professor Lars Hermanson, Institutionen för historiska studier, Göteborgs universitet
- Professor Eldbjørg Haug, Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap

Professor Anne-Hilde Nagel ble oppnevnt som leder for komiteen.

Søker Erik Opsahl ble orientert om komiteen og han har sendt merknader om oppnevningen til fakultetet (vedlegg 2). Merknadene har blitt forelagt instituttleder Jan Heiret ved Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap. Heiret har gjennomgått merknadene og kommenterer dem i sitt brev (vedlegg 3) hvor det blir foreslått en ny komitésammensetning.

Instituttleder mener at det ikke foreligger inhabilitet hos noen av de oppnevnte komitémedlemmene. Opsahl fremmer heller ikke denne påstanden, men han skriver

Det ligger mye faglig og personlig investering i en slik søknad, derfor er det viktig at den som søker opplever bedømmelsesprosessen som så faglig kyndig og uhildet som mulig. Etter mitt syn, kan det reises tvil om det vil skje i den oppnevnte komiteen.

Avslutningsvis skriver Opsahl følgende:

På bakgrunn av det som jeg har trukket fram, ber jeg derfor om at det oppnevnes en ny bedømmelseskomité for søknaden min om opprykk til professor etter kompetanse.

Opsahl peker også på at komiteen må beherske tysk fordi to av arbeidene er skrevet på tysk. Dette vurderes å være oppfylt med den oppnevnte komiteen.

Instituttleder Jan Heiret har foreslått en ny komitésammensetning selv om han mener at det ikke foreligger inhabilitet eller at komiteen ikke dekker søkerens kompetanseområder.

Bakgrunnen for forslag om ny sammensetning er at søkerne så langt det mulig skal føle at de blir rettferdig bedømt, noe Erik Opsahl helt klart mener at han ikke vil bli med eksisterende komitésammensetning.

Instituttleder foreslår å erstatte Eldbjørg Haug med professor Jens E. Olesen ved Philosophische Fakultät, Ernst Moritz Arndt Universität Greifswald. Forslag til komitésammensetning blir da slik:

- Professor emerita Anne-Hilde Nagel, Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap
- Professor Lars Hermanson, Institutionen för historiska studier, Göteborgs universitet,
- Professor Jens E. Olesen, Philosophische Fakultät, Ernst Moritz Arndt Universität Greifswald

Professor emerita Anne-Hilde Nagel foreslås fortsatt som komiteens leder.

Ved å erstatte komitémedlem Eldbjørg Haug med Jens E. Olesen har komiteen fortsatt et sterkt faglig tyngdepunkt i seinmiddelalderen og komiteens tyskkompetanse styrkes.

Forslag til vedtak:

I samsvar med forslag fra Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap oppnevner Det humanistiske fakultet følgende vurderingskomité for vurdering av søker Erik Opsahl innen fagområdet historie:

- Professor emerita Anne-Hilde Nagel, Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap
- Professor Lars Hermanson, Institutionen för historiska studier, Göteborgs universitet,
- Professor Jens E. Olesen, Philosophische Fakultät, Ernst Moritz Arndt Universität Greifswald

Professor emerita Anne-Hilde Nagel oppnevnes som komiteens leder.

Margareth Hagen
dekan

Trine Moe
fakultetsdirektør

Styre: Fakultetsstyret ved Det humanistiske fakultet

Dato: 29.02.2016

Styresak: 13/16

Arkivsaksnr: 2016/1179-ARVE

Møtedato: 15.03.2016

Opprykk til professor - oppnevning av vurderingskomiteer innenfor fagområdet historie

---

Dokument i saken:

1. Forslag til komiteer fra Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap

Bakgrunn

Det humanistiske fakultet har følgende søknader om opprykk til professor til behandling innenfor fagområdet historie for søknadsrunden 2015:

- Lise Rye, NTNU, Europeisk samtidshistorie/Europakunnskap
- Erik Opsahl, NTNU, Middelalderhistorie
- Magne Njåstad, NTNU, Historie 1400-1850
- Svein Ivar Angell, UiB, Historie fagdidaktikk
- Anne K. Bang, UiB, Det islamske Afrika/Midtøsten

Fakultetet har samarbeidsavtale med Det humanistiske fakultet ved NTNU om behandling av søknader om opprykk til professor. For søknadsrunden 2015 behandler fakultetet søknader fra NTNU innenfor fagområdet historie, mens NTNU behandler våre søknader innenfor fagområdene kunsthistorie og allmenn litteraturvitenskap.

Lise Rye, NTNU, Europeisk samtidshistorie/Europakunnskap

Instituttet har sendt følgende forslag til komité for vurdering av søknad fra Lise Rye:

- Professor Harm Schröter, Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap
- Professor Paul Knutsen, Høgskolen i Lillehammer
- Professor Susanna Fellman, Handelshögskolan, Göteborgs universitet

Professor Harm Schröter er foreslått som leder for komiteen.

Erik Opsahl, NTNU, Middelalderhistorie

Instituttet har sendt følgende forslag til komité for vurdering av søknad fra Erik Opsahl:

- Professor emerita Anne-Hilde Nagel, Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap
- Professor Lars Hermanson, Institutionen för historiska studier, Göteborgs universitet
- Professor Eldbjørg Haug, Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap

Professor emerita Anne-Hilde Nagel er foreslått som leder for komiteen.

Magne Njåstad, NTNU, Historie 1400-1850

Instituttet har sendt følgende forslag til komité for vurdering av søknad fra Magne Njåstad:

- Professor Ole Georg Moseng, Institutt for historie, sosiologi og innovasjon, Høgskolen i Sørøst-Norge
- Professor Knut Dørum, Institutt for religion, filosofi og historie, Universitetet i Agder
- Professor Per Sörlin, Avdelning för humaniora, Mittuniversitetet

Professor Ole Georg Moseng er foreslått som leder for komiteen.

Svein Ivar Angell, UiB, Historie fagdidaktikk

Instituttet har sendt følgende forslag til komité for vurdering av søknad fra Svein Ivar Angell:

- Professor Ola Svein Stugu, Institutt for historiske studier, NTNU
- Professor emerita Sirkka Ahonen, Department of Teacher Education, University of Helsinki
- Professor Klas-Göran Karlsson, Historiska institutionen, Lunds universitet

Professor Ola Svein Stugu er foreslått som leder for komiteen.

Anne K. Bang, UiB, Det islamske Afrika/Midtøsten

Instituttet har sendt følgende forslag til komité for vurdering av søknad fra Anne K. Bang:

- Professor Bjørn Olav Utvik, Institutt for kulturstudier og orientalske språk, Universitetet i Oslo
- Professor Mark Sedgwick, Institutt for kultur og samfunn, Aarhus universitet
- Professor Madeline C. Zilfi, Department of History, University of Maryland

Professor Bjørn Olav Utvik er foreslått som leder for komiteen.

Forslagene fra Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap er i tråd med de formelle kravene til sammensetting av vurderingskomiteer og komitémedlemmene har levert signerte habilitetserklæringer. Det er ikke funnet grunnlag for at noen foreslåtte medlemmer av komiteene er inhabile.

Forslag til vedtak:

I samsvar med forslag fra Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap oppnevner Det humanistiske fakultet følgende vurderingskomiteer innen fagområdet historie:

For søker Lise Rye:

- Professor Harm Schröter, Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap
- Professor Paul Knutsen, Høgskolen i Lillehammer
- Professor Susanna Fellman, Handelshögskolan, Göteborgs universitet

Professor Harm Schröter oppnevnes som leder for komiteen.

For søker Erik Opsahl:

- Professor emerita Anne-Hilde Nagel, Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap
- Professor Lars Hermanson, Institutionen för historiska studier, Göteborgs universitet
- Professor Eldbjørg Haug, Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap

Professor Anne-Hilde Nagel oppnevnes som leder for komiteen.

For søker Magne Njåstad:

- Professor Ole Georg Moseng, Institutt for historie, sosiologi og innovasjon, Høgskolen i Sørøst-Norge
- Professor Knut Dørum, Institutt for religion, filosofi og historie, Universitetet i Agder
- Professor Per Sörlin, Avdelning för humaniora, Mittuniversitetet

Professor Ole Georg Moseng oppnevnes som leder for komiteen.

For søker Svein Ivar Angell:

- Professor Ola Svein Stugu, Institutt for historiske studier, NTNU
- Professor emerita Sirkka Ahonen, Department of Teacher Education, University of Helsinki
- Professor Klas-Göran Karlsson, Historiska institutionen, Lunds universitet

Professor Ola Svein Stugu oppnevnes som leder for komiteen.

For søker Anne K. Bang:

- Professor Bjørn Olav Utvik, Institutt for kulturstudier og orientalske språk, Universitetet i Oslo
- Professor Mark Sedgwick, Institutt for kultur og samfunn, Aarhus universitet
- Professor Madeline C. Zilfi, Department of History, University of Maryland

Professor Bjørn Olav Utvik oppnevnes som leder for komiteen.

Margareth Hagen
dekan

Trine Moe
fakultetsdirektør

Erik Opsahl
NTNU
7491 Trondheim

Trondheim, 3. april 2016

Universitetet i Bergen
Det humanistiske fakultet
Postboks 7805
5020 Bergen

Ad orientering om oppnevnt bedømmelseskomité for søknad om opprykk til professor etter kompetanse

Jeg viser til og takker for orienteringen om oppnevnt bedømmelseskomité for søknaden min om opprykk til professor etter kompetanse, datert 29. mars d.å.

Det ligger mye faglig og personlig investering i en slik søknad, derfor er det viktig at den som søker opplever bedømmelsesprosessen som så faglig kyndig og uhildet som mulig. Etter mitt syn, kan det reises tvil om det vil skje i den oppnevnte komiteen.

Jeg erkjenner selvsagt at en ikke kan forvente at alle medlemmene i en opprykkskomité skal være eksperter på nøyaktig de samme fagfeltene som ens egne. Det aktuelle fagmiljøet er dessuten relativt lite der de aller fleste kjenner hverandre relativt godt og der en ofte har faglig uenighet. Når det gjelder den oppnevnte komiteen vil jeg imidlertid argumentere for at det er forhold knyttet til den som er uheldig i forhold til vurdering av søknaden min.

Eldbjørg Haug er den eneste av de tre medlemmene som har arbeidet innenfor seinmiddelalderen som er mitt faglige tyngdepunkt. Lars Hermanson har arbeidet utelukkende med middelalderen *forut* for min fordypningsperiode. Lars er dessuten en framtrædende representant for den (retts)antropologiske vending innenfor nordisk middelalderforskning, som blant annet er sterkt kritisk til mitt ene faglige fordypningsfelt, spørsmålet om en eventuelle nasjonal identitet i middelalderen. Anne-Hilde Nagels forskningsperiode er tidlig moderne tid som to av mine innleverte arbeider omhandler.

Eldbjørg Haug og jeg har virket som seinmiddelalderhistorikere innenfor norsk academia i ei årrekke. Vi har hatt våre faglige diskusjoner og uenigheter både skriftlig og muntlig, i all hovedsak i ryddige former slik jeg ser det. Jeg publiserte imidlertid kritiske innvendinger mot hennes sentrale hypotese om en egen norsk kroning av Erik av Pommern før møtet i Kalmar i 1397, i *Historisk tidsskrift*. Denne kritikken, som jeg fortsatt står inne for, bidrog trolig til at forholdet mellom Haug og meg aldri seinere har blitt faglig tett og fortrolig. Den faglige og personlige distansen mellom oss skyldes sannsynligvis også at vi ser grunnleggende forskjellig på mange historiske spørsmål. Haug har for

eksempel sagt direkte til meg at hun anser spørsmålet om en nasjonal identitet i middelalderen som faglig irrelevant og anakronistisk.

Det er flere forhold jeg kunne ha trukket fram når det gjelder forholdet mellom Eldbjørg og meg, men jeg nøyer meg med den mest alvorlige omdreiningen av det faglige og personlig spente nivået mellom oss. Den skjedde i forbindelse med utlysning av en førstestilling i middelalderhistorie ved det daværende *Institutt for historie og klassiske fag* ved NTNU i 2009. Jeg var blant søkerne og reagerte på sammensetningen av den sakkyndige komiteen. Tre av fire medlemmer, inkludert Eldbjørg Haug og administratoren, satt i styringsgruppa for det store forskningsprosjektet "The Realm of Norway and its dependencies as a political system", som på det tidspunktet var i sin oppstart. Administratoren av den sakkyndige komiteen var lederen av prosjektet. Grunnen til mine betenkeligheter rundt den sakkyndige komiteen var at én av de interne søkerne til stillingen også satt i styringsgruppa og var tiltenkt en sentral rolle i prosjektet.

Jeg valgte å sende inn merknader til fakultetet angående habiliteten til tre, inkludert Haug, av den sakkyndige komiteens fire medlemmer når det gjaldt vurderingen av den nevnte interne søkeren. Da fakultetet avviste å oppnevne en ny komité, valgte jeg å trekke søknaden min. Den sakkyndige komiteen leverte så en innstilling der den nevnte interne søkeren ble rangert på topp. Da var det imidlertid kommet en ny instituttleder som bad fakultetet om å stoppe prosessen uten tilsetning, noe Ansettelsesutvalget ved fakultetet valgte å følge. Ut fra samtaler jeg har hatt med den aktuelle instituttlederen i ettertid, er inntrykket mitt at han hadde mange av de samme grunnene for sin beslutning som jeg hadde for mine merknader til komiteens sammensetning.

Den aktuelle stillingen ble uansett utlyst på nytt og en ny sakkyndig komité ble oppnevnt. Både den interne søkeren og jeg var blant søkerne igjen, og denne gangen ble jeg rangert på topp av den sakkyndige komiteen og fikk til slutt stillingen som jeg sitter i nå. Hele saken og prosessen var imidlertid en belastning for både meg og andre, ikke minst den interne søkeren.

På bakgrunn av det som jeg har trukket fram, ber jeg derfor om at det oppnevnes en ny bedømmelseskomité for søknaden min om opprykk til professor etter kompetanse.

I den forbindelse vil jeg også tillate meg å gjenta behovet for at en slik komité må kunne beherske tysk (jf. e-post fra Hege Thronæs Kissten til Arve Sennesvik av 19. november 2015), noe som langt fra er en selvfølge i dag. To av min 15 innleverte arbeider, er nemlig på tysk, det ene er en «miniavhandling» på rundt 70 sider.

Vennlig hilsen

Erik Opsahl

Det humanistiske fakultet

Referanse

2016/1179-JAHE

Dato

26.04.2016

Forslag til nytt medlem til sakkyndig komité for vurdering av professorkompetanse - Erik Opsahl

Instituttet foreslo i brev av 24.2.16 følgende sakkyndige komité for vurdering av Erik Opsahls kompetanse:

- Professor emerita Anne-Hilde Nagel, AHKR (leder)
- Professor Lars Hermanson, Institutionen för historiska studier, Göteborgs universitet,
- Professor Eldbjørg Haug, AHKR

Opsahl har i brev av 3.4.16 sendt merknader til sammensettingen av denne komitéen. Han bemerker at Lars Hermanson har arbeidet med middelalderen før hans egen fordypningsperiode. Hermanson er dessuten en representant for den såkalte antropologiske vendingen innenfor middelalderforskningen og skal dermed være kritisk til Opsahls tilnærming til spørsmålet om nasjonal identitet. Opsahl bemerker videre at Eldbjørg Haug tidligere har sittet i en sakkyndig komité som vurderte ham for en stilling ved NTNU. Opsahl sendte den gangen en merknad til komitéens sammensettingen fordi han mente den ikke var habil i forhold til en annen søker. Opsahl viser videre til at han og Haug har ulike oppfatninger om noen faglige spørsmål. Opsahl bemerker også at Anne-Hilde Nagels forskningsperiode er tidlig moderne tid som to av hans arbeider omhandler – og han ønsker en komité med sterkere kompetanse i tysk.

I sin søknad om opprykk til professor skriver Opsahl at han har to tematiske fordypningstemaer:

- Norsk politisk-administrativ historie i vid forstand (siste del av) høymiddelalderen og seinmiddelalderen
- Norsk identitet før 1814

Han understreker dessuten i sin søknad at «en historieprofessor bør kunne bevege seg over i tilgrensende tidsperioder for «hovedperioden» sin». På denne bakgrunn la instituttet vekt på å sette sammen en komité som kunne dekke hele perioden fra høymiddelalderen til tidlig

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap
Telefon

Postadresse
Postboks 7805
5020 Bergen

Besøksadresse
Øysteinsgate 3
Bergen

Saksbehandler
Jan Heiret
55589762

moderne tid. Som meritert professor i middelalderhistorie er instituttet ikke i tvil om at Hermanson både vil kunne vurdere arbeider utenfor sin egen hovedperiode og arbeider som anlegger ulike perspektiver. Instituttet har vanskelig for å se at Haugs habilitet i forhold til Opsahl skal være påvirket av at han tidligere har reist innvendinger mot hennes habilitet i forhold til en annen person. Det kan heller ikke være diskvalifiserende at det foreligger faglige uenigheter mellom Opsahl og Haug.

Formelt sett mener dermed instituttet at merknadene til Opsahl ikke peker mot at den foreslåtte komiteen er inhabil eller ikke dekker søkerens kompetanseområder. Instituttet mener imidlertid at sakkyndige komiteer bør settes sammen slik at søkerne opplever seg rettferdig bedømt. Instituttet har derfor valgt å foreslå at professor Jens E. Olesen treer inn i komiteen og erstatter professor Haug. Olesen er, som Haug, middelalderhistoriker med sitt forskningsmessige tyngdepunkt i seinmiddelalderen. Han har dessuten sitt professorat i Tyskland (Lehrstuhl für Nordische Geschichte) slik at komiteens kompetanse i tysk styrkes. Professor Haug er innforstått med denne løsningen.

Instituttet foreslår dermed at komiteen som skal bedømme Erik Opsahls kompetanse endres slik at sammensettingen blir som følge:

- Professor emerita Anne-Hilde Nagel, AHKR (leder)
- Professor Lars Hermanson, Institutionen för historiska studier, Göteborgs universitet,
- Professor Jens E. Olesen, Philosophische Fakultät, Ernst Moritz Arndt Universität Greifswald, Bahnhofstrasse 51, 17487 Greifswald, Deutschland, tlf: +49 383486 3330, epost: olesen.uni-greifswald.de

Professor Olesen har sagt ja til å sitte i komiteen. Habilitetserklæring vil bli ettersendt.

Vennlig hilsen

Jan Heiret
Instituttleder